

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

G.V. en BVBA V.R.

tegen

HLN.be

Met een brief van 26 januari 2016 dient meester Nicolaas Vinckier namens zijn cliënten, de heer G.V. en de BVBA V.R., een klacht in tegen HLN.be. Aanleiding is een artikel van 9 december 2015 onder de titel ‘Heler nepsigaretten voorwaardelijk vrij’. Geert Van Hecke, stafmedewerker journalistieke deontologie bij De Persgroep, antwoordt met een brief van 21 april, waarop Nicolaas Vinckier repliceert met een brief van 1 juni.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 16 augustus 2016. Meester Vinckier woonde de hoorzitting bij namens zijn cliënten G.V. en BVBA V.R. Geert Van Hecke en HLN.be waren niet aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel gaat over de voorwaardelijke invrijheidsstelling van een man die verdacht wordt van heling van nepsigaretten. De man zou de sigaretten afgenomen hebben bij het bedrijf V.R., dat ze in opdracht van de douane moest vernietigen, maar de lading zou verduisterd hebben om ze later door te verkopen.

Volgens het artikel kwam de afnemer van de sigaretten voorwaardelijk vrij, maar zat de zaakvoerder van het bedrijf nog in de gevangenis.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager is zaakvoerder van BVBA V.R. Hij zegt dat het artikel een fout bevat en dat de krant zijn initialen en de naam van zijn bedrijf niet had mogen noemen. Hij is ook kwaad omdat HLN.be niet reageerde op de brief en de mail die hij daarover schreef.

Klager zegt dat de BVBA V.R. op geen enkele manier betrokken is bij het gerechtelijk onderzoek naar de illegale sigaretten. Het is niet omdat er mogelijk een gerechtelijk onderzoek loopt naar de zaakvoerder, dat het bedrijf over dezelfde kam geschoren mag worden. Een bedrijf kan als rechtspersoon strafrechtelijk vervolgd worden, maar dat is niet het geval. Door de naamsvermelding komt het bedrijf in een slecht daglicht met alle negatieve commerciële gevolgen van dien.

Klager betwist ook de argumentatie van HLN.be dat men de volledige naam noemde om verwarring te vermijden met een andere recyclagebedrijf met hetzelfde initiaal in dezelfde regio. Zo'n bedrijf is er niet, zegt klager.

De vermelding van de naam van het bedrijf maakt ook de zaakvoerder identificeerbaar. De journalist vermeldt wel alleen zijn initialen en erkent zo eigenlijk dat volledige identificatie niet geoorloofd is. Maar tegelijk schrijft hij dat de man zaakvoerder is en noemt hij de naam van het bedrijf, waardoor de man onrechtstreeks volledig identificeerbaar is. Dat schendt het vermoeden van onschuld.

De vermelding dat de zaakvoerder nog in de gevangenis zat, is fout. De man was ruim twee maanden voor publicatie van het artikel voorwaardelijk vrijgelaten. In combinatie met de identificeerbaarheid brengt de foute berichtgeving ernstige schade toe, zegt klager.

Ten slotte is klager boos omdat hij geen antwoord kreeg op zijn reactie op het artikel. Daags na publicatie stuurde hij een mail en een aangetekende brief naar de redactie en naar De Persgroep met de vraag om het artikel om de hierboven genoemde redenen offline te halen en om hem in eventuele verdere berichtgeving niet meer te identificeren, maar daarop kreeg hij nooit een antwoord.

Een kleine zes weken later haalde HLN.be het artikel wel offline, maar de redactie bracht klager daarvan niet op de hoogte en bood hem ook geen excuses aan.

Vervolgens publiceerde de krant Het Laatste Nieuws, waarin het betwiste artikel ook verschenen was, bijna twee maanden na publicatie een korte rechtzetting, maar dat gebeurde pas als reactie op de klacht bij de Raad voor de Journalistiek. De rechtzetting bevatte enkel excuses aan de lezer en niet aan klager. Klager zegt dat een journalist fouten uit zichzelf actief moet rechtzetten en spreekt daarom van een lauwe rechtzetting. Overigens vroeg klager geen rechtzetting maar wel de verwijdering van het artikel, omdat een rechtzetting de zaak opnieuw onder de aandacht zou brengen.

HLN.be erkent de fout in verband met het verblijf in de gevangenis, maar zegt dat de vermelding van de naam van het bedrijf en de initialen van de zaakvoerder geoorloofd was.

HLN.be erkent dat de vermelding dat klager op het moment van publicatie nog in de gevangenis zat, fout was. Het Laatste Nieuws had de vrijlating onder voorwaarden twee maanden eerder overigens zelf gemeld. Daarom is het artikel op HLN.be op 18 januari 2016 offline gehaald.

Twee weken later en aansluitend op de klacht bij de Raad voor de Journalistiek heeft Het Laatste Nieuws, waarin het betwiste artikel ook had gestaan, een rechtzetting gepubliceerd en zich publiek verontschuldigd. Ze heeft het artikel verwijderd uit het digitale archief en andere digitale databanken.

Wat de naamsvermelding betreft, was het in de communicatie van het parket van bij aanvang duidelijk dat de lading sigaretten door de Dienst Douane en Accijnzen was toevertrouwd aan de BVBA V.R. Dat het bedrijf met naam genoemd werd, is relevant omdat er in de regio een tweede recyclagebedrijf actief is met hetzelfde initiaal, maar dat geen voorwerp is van het gerechtelijk onderzoek naar de sigaretten. Om verwarring met dit en andere bedrijven te voorkomen, was het gezien de zwaarwichtige strafrechtelijke feiten nodig om de naam te noemen en het bedrijf correct te situeren. Overigens is de naam van het bedrijf ook genoemd in 33 andere kranten- en weekbladartikels over de sigarettenzwendel zonder dat klager daartegen ooit bezwaar heeft geuit.

Ook de vermelding van de initialen van de zaakvoerder was volgens HLN.be geoorloofd. Wie als privépersoon of als werknemer of werkgever van het bedrijf welke rol speelde in de commercialisering van de sigaretten, was op het ogenblik van publicatie nog niet duidelijk. Daarom zijn van de verdachten alleen de initialen vermeld en is de voorwaardelijke wijs gebruikt. Dat strookt met de richtlijn van de Raad voor de Journalistiek over identificatie in gerechtelijke context die geldt voor privépersonen, zegt HLN.be.

Dat de vermelding van de naam van het bedrijf klager als persoon identificeerbaar zou maken, houdt volgens HLN.be geen steek. De initialen van CEO's en bedrijfsnamen komen lang niet altijd met elkaar overeen.

BESLISSING

De BVBA V.R. had van de douane een lading sigaretten ontvangen om te vernietigen. In zijn communicatie over het gerechtelijk onderzoek naar vermoedelijke verduistering en heling noemde het parket het bedrijf bij naam. Gezien het maatschappelijk belang en de ernst van de feiten was het journalistiek geoorloofd om de bedrijfsnaam in het artikel te noemen, ook al was juridisch gezien niet het bedrijf zelf maar wel de zaakvoerder voorwerp van het onderzoek.

De zaakvoerder zelf wordt enkel met initialen vermeld zoals bepaald in de richtlijn over identificatie in gerechtelijke context. De Raad begrijpt dat de man onrechtstreeks identificeerbaar kan zijn door de vermelding van zijn bedrijf, maar dit effect kan niet beschouwd worden als een beroepsethische tekortkoming van de journalist of de website.

De vermelding dat klager nog in de gevangenis zat op het moment van publicatie, is fout. Journalisten en media moeten fouten rechtzetten en de krant heeft dat gedaan, maar slechts nadat ze de klacht bij de Raad voor de Journalistiek had ontvangen. Het bericht op de website heeft ze verwijderd, maar slechts een kleine zes weken nadat ze door klager op de hoogte was gebracht van de fout. De Raad is daarom van oordeel dat de redactie de fout onvoldoende loyaal heeft rechtgezet zoals bepaald in artikel 5 van de code.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is deels gegrond wat de foutieve berichtgeving en het gebrek aan loyale rechtzetting betreft.

Brussel, 8 september 2016